

Записи у поговору Шестодневу

Први запис

Слава теби, Господе!

У име Оца и Сина и Светога Духа, извољењем Спаса нашег Исуса Христа и молитвама пречисте његове матере и поспешењем Светог Духа. Године 6771 (1262/63.) за царства боговерног цара грчког кир Михаила Палеолога, царствујућег источним и западним земљама. А наш господар, унук светог Симеона, а првовенчаног краља кир Стефана најмлађи син његов међу свом браћом, највећи и превелики краљ кир Стефан Урош у свом отачаству самодржавно владаше свим српским земљама и поморским, при преосвећеном архиепископу нашем Арсенију и при блаженом и преподобном оцу нашем светогорском проту кир Арсенију. И тада је држао крмило Хиландарске лавре преподобни отац наш игуман кир Јевстатије. И у дане тих светих написа се ове књиге на Светој Гори у пиргу, у месту Преображења Спасова, у сихастирији Свете Богородице Хиландарске лавре, руком граматика Теодора, а заповешћу и трудом преподобног оца Доментијана јеромонаха, који тада беше духовник свет братства Хиландарске лавре. И као што Господ зна, не ради имања овог света, него милости ради Божије оног света бесконачног и будућих ради блага, наслађивања и стицања непропадљивога у коме је безгранична радост у бесконачне векове. Амин.

И сам Бог зна да са великим трудом и са великом муком и са великом бедом, као што Господ зна, и своју душу заложивши, дођох до ових књига, те после смрти моје, где их оставим, да су ми на вечни спомен. И ко се нађе ту, да ме спомиње, а њега Бог да помене у царству небеском. Ако ли се неко дрзне да је узме са тог места из било ког разлога, да је проклет од Бога, и од свете Богородице, и од светих апостола, и од светих пророка, и од преподобних отаца и од свих светих, који на векове угодише Богу, а и од мене грешног исту клетву да има.

А Господу нашем Исусу Христу, који царује у векове и на векове, који даде почетак и крај овим књигама, Њему нека је слава и власт и беспочетност у бесконачне векове. Амин, амин, амин.

Други запис

Хвалу ти приносим, Владико, јер овим књигама почетак ми би, а мени дарова и крај. Доброг цара добра мати, пресвета моја Владичице Богородице, Теодора, бескрајно много грешног, слугу твог худог и потопљеног валима света овог сујетног, који се трудио о овој књизи с љубављу у славу и хвалу Сина твојег, Господа нашег и Спаса Исуса Христа, овде ме, дакле, покривај и сачувај одгонећи разне слабости душевне, као и телесне страсти, онамо, пак, сина твојега Христа учини ми милостивог.

Ове, пак, књиге писаху се заповешћу и трудом светог и преподобног оца нашег богоумног јеромонаха Доментијана, који беше тада духовник Хиландарске лавре, истинитог књогољупца, и ако је по истини рећи, великог богољупца, коме нека је похвала на небесима од самог Бога и од светих анђела његових за божаствену његову љубав коју има према сведобром источнику милости и за сведочење његово свето, које су свете књиге. Мене, пак, будући да као голобрад дођох на Свету Гору и проевши једну годину, пронађе овај христољубиви отац мој и разуме од мене да свете књиге умем преписивати и у Господу се посаветовасмо око тога ако Господ усхоће. А у те дане прот и Светогорци подигоше се на прогон голобрадих и прогнаше многе са Свете Горе и мене заједно са њима. И изиђох у град Солун, те тамо проведох пола године. И отац, пак, мој блажени, свагда горући Духом Светим, не напусти жеље срца свога и дошавши изведе ме из Солунског града и својим богоразумљем уведе ме опет у Свету Гору и име Господње призвавши, с Господом почесмо књиге ове.

И када их исписах до половине, зависник ђаво испуни срце неком противнику мом и оклевета ме проту који многе изасланике посла оцу мом због мене. И заиста, добри отац и чедољубац не хтеде ме пустити самог да не будем озлобљен и казну добијем као и други. И када приспе празник Успења свете Богородице, отац мој узевши ме пође на сабор светих отаца. И затекосмо прота веома гневног и љуто наоштреног оним непријатељем мојим. Када, пак, прот упита оца мојег о мени, много се ожалости отац мој због мене. И Господ Бог беше са оцем мојим и не даде да га прот до краја растужи. А ја, стојећи и посматрајући тужно лице оца мојег, великом жалошћу уздрхтах, да ми се чинило, оци моји и браћо, верујте ми, као да

сам на другом доласку и ишчекивах којом ћу казном бити осуђен. Али милосрђем Божијим и молитвама оца мојег сачува ме Бог од свих казни које ми изрече прот. Коначно ми би досуђено да поново будем прогнан са Свете Горе. И ту ме не остави отац мој, него ме предаде у метох хиландарски и Господом вођен и молитвама оца мојег храђен, окончах и другу половину. И отац мој свог благослова не лиши ме и сав мој труд испуни. А оца мојег Бог да не лиши своје милости овде и у бесконачне векове. Амин, амин, амин.